

Рис. 1. Виробництво чорної металургії у Придніпровському регіоні України

Значення розвитку Придніпровського економічного району є надзвичайно важливим для розвитку економіки країни в цілому. В районі є ресурси, що представляють світове значення, дуже добре розвинені всі види транспорту. Зручне географічне положення і високий рівень народного господарства сприяють розвитку міжрайонних економічних зв'язків. Однак, як і в інших економічних районах, тут також є свої труднощі і проблеми, шляхи вирішення яких необхідно шукати.

1. Клиновий Д.В., Пепа Т.В. *Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка України*: навчальний посібник / За наук. ред. Л.Г. Чернюк. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 728 с.

2. Манів З.О., Луцький І.М., Манів С.З. *Регіональна економіка*: навчальний посібник. Львів: "Магнолія 2006", 2008. 638 с.

3. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю. *Регіональна економіка*: навчальний посібник (2-е вид. змін. і доп.) / За ред. Я.Б.Олійника. Київ: КНТ, Видавець Фурса С.Я., 2008. 444 с.

Корпан А.В.

студентка

Маліновська О.Я.

к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту

Львівського національного університету імені Івана Франка

РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Регіон є підсистемою соціально-економічної системи країни, яка, з одного боку, гарантує збереження автономності інтересів окремих регіонів, з другого, – зацікавлена у досягненні загальнонаціональних стратегічних цілей розвитку країни.

Закон територіального зростання виробництва та вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів (базується на поступовому розвитку виробничих сил, що зумовлений дією низки чинників: інформаційних, інноваційних, інтелектуальних. Передбачає рівномірний територіальний розподіл виробництва, конвергенцію регіонів за соціально-економічними показниками розвитку. У випадку нерівномірного зростання – відбувається вирівнювання рівнів розвитку).

Виходячи із закономірностей регіонального розвитку доцільним є визначення принципів, реалізація яких лежить в основі формування ефективної регіональної політики держави.

Найбільшого поширення набули такі принципи регіонального розвитку:

а) регіонального та комплексного розміщення виробництва (розміщувати об'єкти виробництва потрібно так, щоб досягалась максимальна ефективність і прибутковість

функціонування підприємств і галузей, при цьому було збережено комплексне використання природних, трудових ресурсів);

б) збалансованості та пропорційності розміщення виробництва (передбачає дотримання балансу між наявністю різних видів ресурсів та виробничими потужностями);

в) внутрішньодержавного та міжнародного територіального поділу праці (повинно бути враховано спеціалізацію регіонів усередині країни та спеціалізацію й економічні зв'язки між державами);

г) принцип обмеженого центризму (не менш важливий, оскільки уособлює поєднання інтересів країни та її регіонів. Передбачає, що розвиток окремого регіону не має суперечити державній регіональній політиці).

Безумовно, що ефективне управління регіональним розвитком має «опиратися» на індивідуальну концепцію соціально-економічного розвитку на певний період для кожного регіону, яка базується на:

– економічній політиці країни та відповідає як національним, так і регіональним інтересам;

– врахуванні кліматичних, природних, історичних, демографічних, економічних особливостей території задля їх доцільного використання;

– довготерміновості;

– врахуванні інтересів усіх галузей регіону, населення, підприємств і забезпеченні зростання добробуту, комфорту населення.

Регіон є цілісною системою зі своїми структурою, функціями, зв'язками із зовнішнім середовищем, культурою, історією, умовами життя населення, а регіональний фактор відчутно впливає на розвиток держави в цілому. Проте на сучасному етапі до найбільш важливих проблем, з якими стикнулася Україна, належать питання загострення диференціації соціального та економічного розвитку територій нашої держави.

На сьогодні одним із ключових інструментів розвитку на регіональному рівні є регіональні (обласні) цільові програми розвитку (рцП). Порядок розроблення, моніторингу та звітності про виконання обласних / районних цільових програм регламентуються Методичними рекомендаціями, розробленими Міністерством економіки України у 2006 р. відповідні нормативні документи затверджуються у кожній області / районі окремо [4, с. 641].

Забезпечення рівних умов функціонування соціально-економічних комплексів регіонів України вимагає цілеспрямованих дій з боку держави шляхом регулювання розвитку регіонів та сприяння окремим регіонам, використання особливостей їх виробничого, природного і ресурсного потенціалу. Сьогодні в жодному питанні внутрішньої політики немає таких глобальних розбіжностей між суттю проблеми й методами її вирішення, між теорією і практикою, як у питанні формування та реалізації регіональної політики держави.

Для вирішення цих проблем виникає необхідність створення умов для оптимальної економічної самостійності регіонів, впровадження правових, організаційних та економічних заходів для забезпечення ефективного державного регулювання процесів регіонального розвитку країни та координації міжрегіональних зв'язків. Державне регулювання регіонального розвитку поширюється на ті сфери діяльності, які віднесено до компетенції державного рівня управління. До них належать: політика природокористування, цінова та кредитна політика, соціальна політика, визначення податкової політики, розробка правових норм розвитку економіки та її диференціація з урахуванням стимулювання процесу становлення ринкових відносин у регіоні, визначення режиму зовнішньоекономічної діяльності регіону тощо.

До головних перешкод на шляху забезпечення ефективного державного регулювання регіонального розвитку в Україні можна віднести:

– відсутність системного підходу до регіональної політики, невизначеність стратегічних перспектив регіонального розвитку;

– недостатнє використання існуючих інструментів державного регулювання, спрямованих на стимулювання розвитку регіонів;

- низьку інституційну та фінансову спроможність місцевих органів влади щодо вирішення питань місцевого значення;
- відсутність ефективних та дієвих механізмів формування місцевих бюджетів на основі гарантованих державою соціальних стандартів надання послуг населенню незалежно від місця проживання;
- незавершеність формування та недосконалість моделі управління на регіональному рівні

На основі аналізу зазначених та інших проблем можна запропонувати певні заходи з удосконалення державного регулювання територіального розвитку:

1. Впровадити та постійно застосовувати в управлінській практиці інструменти стратегічного планування розвитку території, яке б сприяло точному визначенню пріоритетів регіонального розвитку.
2. Удосконалити механізми державної підтримки розвитку депресивних регіонів.
3. Розробити систему заходів з розбудови інфраструктури регіону, маючи на меті покращення умов використання інноваційних технологій, підвищення інвестиційної привабливості регіонів, розширення залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для регіонального розвитку тощо.
4. Адаптувати національне законодавство з питань регіональної політики до міжнародних норм та стандартів тощо.

На думку В.А. Ільшанко, підґрунтям для нагромадження системних суперечностей між завданнями економічного та соціального розвитку стали такі чинники:

- низька ефективність і надмірна витратність соціальної сфери;
- переважно фіскальний характер фінансування соціальної сфери;
- можливість для суб'єктів господарювання здобуття конкурентних переваг за рахунок нехтування соціальною відповідальністю;
- відсутність реально діючого ринку праці;
- відсутність належної динаміки продуктивності праці [1, с. 193-194].

Отож, зважаючи на викладені обставини, до основних напрямів удосконалення державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів в сучасних умовах можна віднести такі:

- децентралізація регіонального управління, що обумовлено світовими тенденціями у сфері територіального управління та викликами, що постали перед нашою державою у зв'язку із загостренням суспільно-політичних проблем на сучасному етапі її розвитку, істотне збільшення ролі (і реальних повноважень) органів місцевого самоврядування в управлінні регіональним розвитком;

- економічне забезпечення децентралізації регіонального управління та зростання ролі органів місцевого самоврядування в цій сфері шляхом внесення відповідних змін до бюджетної політики держави, що забезпечили б перерозподіл фінансових надходжень на користь місцевих бюджетів;

- сприяння економічному розвитку, зокрема розвитку малого і середнього бізнесу, формування виробничої та соціальної інфраструктури, підвищення рівня життя населення;

- максимальне врахування та використання при розробці відповідних стратегій, планів та заходів регіонального розвитку потенціалу територій, їх особливостей і відмінностей, конкурентних переваг і слабких місць, а також забезпечення на державному рівні зваженого, поважного та толерантного ставлення до всіх регіонів, їх проблем і потреб, пошуку об'єднуючих факторів для досягнення загального позитивного результату в соціально-економічному розвитку всієї держави;

- створення умов для розвитку громадянського суспільства, як передумови дієвої, активної участі територіальних громад у розвитку регіонів;

Отже, питання забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів у сучасних умовах є дуже складними, і, незважаючи на велику кількість наукових розвідок та заходів державного регулювання в цьому напрямі, потребує подальшого дослідження і пошуку

нових сучасних підходів, механізмів, інструментів для вирішення існуючих проблем і забезпечення стабілізації ситуації в нашій державі та її подальшого розвитку.

1. Ільяшенко В.А. Формування державної соціальної політики України. *Держава та регіони. Серія "Державне управління"*. 2010. № 1. С. 192-197.

2. Чухно І.А. Окремі аспекти державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів в сучасних умовах. URL: <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol1/122-129.pdf>.

3. Корнієцький О.В., Гацько А.Ф., Островерх О.В. Регулювання соціально-економічного розвитку регіону, як важливий чинник державного управління. URL: <http://journals.urau.ua/index.php/wissn021/article/view/90878>.

4. Малиновська О.Я., Кухар В.І. Сутність, аналіз та удосконалення механізму регіональної політики розвитку. *Молодий вчений*. 2018. № 12. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12/145.pdf>.

Погрішук О.Б.

д.е.н., викладач

Добіжа Н.В.

к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ ЯК УПРАВЛІНСЬКИЙ ПІДХІД ДО ВИБОРУ РИНКОВИХ ЦІЛЕЙ

Важливе місце у визначенні ринкового потенціалу займає ринкова сегментація, що представляє собою управлінський підхід до вибору ринкових цілей і маркетингового пропозиції. Ринкова сегментація є, з одного боку методом для знаходження частин ринку, а з іншого боку – це управлінський підхід до процесу прийняття рішень на ринку.

Сегментація ринку передбачає знання його критеріїв, ознак, можливостей та способів виявлення індивідуальних вимог споживачів до продукції.

Сегментація ринку є процесом, що починається з пошуку груп споживачів всередині агрегованого ринку, при цьому сегмент включає споживачів, що мають схожі переваги по відношенню до альтернатив маркетингового пропозиції, а споживачі в різних сегментах мають різні переваги. Інформація про споживчі переваги окремих сегментів слугує для визначення маркетингового пропозиції щодо кожного сегмента, а також для аналізу можливості досягнення поставлених цілей в кожній групі, що забезпечує раціональний вибір ринкових цілей.

Метою сегментування є підвищення ефективності маркетингової діяльності шляхом концентрації зусиль на вибраних групах споживачів і відповідно більш повного задоволення їх потреб. Маркетологи вважають, що правильне виділення ринкового сегмента – половина комерційного успіху. Зазначимо, що сегментування ринку є творчим процесом і тому сегментація з погляду різних підприємств може бути різною [1].

Необхідність проведення сегментації викликана неоднорідністю очікувань покупців і купівельної спроможності. Вважаємо, що для успішної реалізації принципів сегментації необхідні певні умови:

1) здатність здійснювати диференціацію структури маркетингу (цін, способів стимулювання збуту, місця продажу, товару);

2) здатність здійснювати індивідуальний контакт з кожним сегментом (наприклад, через канали особистої і масової комунікації).

В якості одиниці спостереження для побудови сегментації, як правило, використовується окремий індивідуум, якщо товар відноситься до предметів індивідуального, користування, або сім'я, в разі, коли досліджується товар загальносімейного користування,

Вирішальним етапом управлінського процесу сегментації є прогноз ринкового потенціалу, тобто встановлення верхньої межі попиту, який може спостерігатися в сегменті,